

Győri László

A „SZÁZ ÉV MAGÁNY” ESETE TÓTH MARIVAL

Mikszáth Kálmán s García Márquez nem nagyon vág össze. Ha egy kolumbiai irodalomtanár tudja, hogy van Magyarország, s hogy Magyarországnak van egy Mikszáthja, akkor már igen tudós ember. Ha egy magyarországi irodalomtanár nem sejtí, hogy valahol Dél-Amerikában van egy García Márquez, annak pedig van egy SZÁZ ÉV MAGÁNY-a, akkor műveletlen ember (föltéve persze, ha Mikszáth Nobel-díjas), olyan tájékozatlan, mint egy ecsegi cigány, aki nem ismeri a NÉHAI BÁRÁNY-t. Egy kolumbiai cigány viszont, ha azt mondja neked: „Egy sötét holló röpdösött felette: a végzet. Szárnya suhogását találgatja. Titkos, homályos köd veszi körül, s hova nem lát el a szem, benépesíti a helyeket árnyakkal, borzalmas, csodálatos dolgokkal...”, akkor föladdod a létet, mert először is (szerinted) Kolumbiában nincsenek cigányok, másodsor pedig, ha vannak, García Márquez találta ki őket egyenesen Mikszáth Kálmán után, mert García Márquez senki más, mint Mikszáth Kálmán leghívebb kolumbiai tanítványa-követője, olyannyira, hogy nála jobban senki sem tudja, nem titkolja, s éppen emiatt (a rejtelmek sokkal rejtelmesebbek, mint gondolnánk) valóban föl kell adnod az életet: Mikszáth Kálmán s García Márquez egymás reinkarnációi.

Egy sötét holló röpdös fölötté: a végzet.

S még hogy Kolumbiában nincsenek cigányok!

„Minden év márciusában egy ágrólszakadt cigánycsalád vert sátrat a falu végén...” És így tovább. Ezzel kezdődik a regény. A létet csakugyan föl kell adnunk, ha még ennyit sem tudunk; ha van képünk azzal kezdeni a lapot, hogy „Mikszáth Kálmán és García Márquez nem vág össze, de ha egy kolumbiai cigány...”, és íme: minden év márciusában egy ágrólszakadt cigánycsalád, és így tovább – akkor a létet most már csakugyan föl kell adnod, vagyis értelmet, amely azért valamennyire mindennap összefog, hiszen a lét semmi más, a barkácsoló ész, amely kitalálja, hogyan üss össze egy legendát hatvanas szöggel, Kolumbiát üsd össze Magyarországgal, Mikszáthot García Márquezzel, s az egészet patkold meg utcán fölszedett, habosra élesedett spiccussal. A létet csak az akadémiások nem adják föl, a rettenthetetlenek, akik pontosan tudják, hogy Kolumbiában igenis élnek cigányok, s azzal kezdődik az egész, hogy egy ágrólszakadt cigánycsalád márciusban sátrat ver a falu végén.

Egy sötét holló röpdös fölöttünk: a végzet.

Mikszáth? García Márquez? Nem túlságosan csapolódnak össze, s mégis egy a köd, amely betakarja őket. Évszázados legendák csomósodnak a zúzmarás ágakon, nálunk az almafákon, Kolumbiában az örök havak térvidekein: a Pico Cristobal Colón ötször akkora, mint a Kékes, a legendák is ötször akkorák. És García Márquez is ötször akkora, mint Mikszáth. Eszerint. De nem eszerint, mert a rejtelmek sokkal rejtelmesebbek, mint gondolnánk, az évszázados legendák ott is ugyanolyanok, mint nálunk: csüggenek a fákon, itt akácon, ott mahagónin, az ébenen, a balsán, forrók, de éppúgy ágai s leveleik vannak, és alattuk a sorsok éppen akkorák: akár a gaz, amely éppolyan vad, mint errefelé, kivásik a földből, de bizonyos, földéríthetetlen rend szerint egy-

mást váltogatva nő, először a paréj, aztán a pitypang, előbb a *parejo*, aztán a *pitipango*. Sorsok és legendák burjánjai nőnek és asznak el. „*Csókéné asszonyom sárga kakasa föl szállt a házfédélre...*” – regéli Mikszáth. „...*mindenki rémülten látta, hogy az üstök, fazekak, parázsfogó vasak, tepsik leesnek helyükről...*” – meséli García Márquez. Hát nem ugyanaz?

Kicsi Sándor András

A CSIGA ÉS A KUKAC

Ami az egyiknek egér, a másiknak macska

Napjaink legtalányosabb kérdései közé tartozhat, hogy mi lehet az a valami, amit a szerbek a 'bolond a' és a 'majom' vagy a 'majom a', a lengyelek a 'cica', a 'disznófül' és a 'majom', a törökök a 'rózsa', a görögök 'kiskacsa', a kínaiak a 'kisegér', a dánok, norvégok és svédek az 'ormány a' jelentésű kifejezésekkel jelölnek. A megfejtés, a @ jel az internet és különösen az e-mail terjedésével különös figyelmet érdemel. Például az *info@netlingo.com* cím legsemlegesebb kiolvasása angolul *info at netlingo dot com*, magyarul valószínűleg a legáltalánosabb *infó kukac netlingó pont kom*.

Nyíró András többé-kevésbé szellemes és hasznos, de mindenképpen úttörő számítógépes kifejezésgyűjteményében a következő címszót írta: „**csiga @ jel az emilben. Kévsbé elegánsan: kukac, vagy közönségesen hülye a, a műegyetemista körökben: kacsma. A betiltott vörös csillag után a haladás új szimbóluma. Ahol a betűt látunk, cseréljük reflexszerűen kukacra: CyberC@fé, altern@tív, satöbbi. Telefonban ne mondjuk kukacnak, bejglínek, mert viccnek gondolják, hanem angolosan »at«-nek, ahogy azt New Yorkban ejtenék, és közben lelki szemünkkel lássuk: csig@. Macintoshos környezetben lehet alma is**”. (INTERNETTO ZSARGON. IDG, 1997. 25–27.) A félreértések elkerülésére tegyük hozzá, a @ kiolvasására eddig nem regisztráltak sehonnan az 'alma' jelentésű szót; az 🍏 jel a Macintosh avagy Apple ('alma') számítógépes, bizonyos értelemben eretnek világában volt használatos, úgynevezett menüjelként és márkajelként is. (Mindkét értelemben vett használatát valamelyest őrzi is.)

A @ jel az angolban tulajdonképpen az *at* prepozíció rövidítése, ejtése: [æt-sain], kiírva *at sign*, 'at jel'. (Ugyanígy szokás például angol nyelvterületen a latin *et* rövidítésére az & és az & jeleket használni, s kiolvasva ez *and* 'és'; a jel neve *ampersand*, az angol *and* és a latin *per se* 'magában álló' szóból. Egyébként állítólag a laikusok világszerte előszeretettel keverik össze az & és a @ jeleket. A @ jel (s egyben az *at* prepozíció) használata az árucikk nevét és a darabonkénti árat vagy értéket, illetve újabban az e-mail címekben a felhasználó nevét és a szolgáltató nevét választja el. Az Amerikai Egyesült Államokban (és egyáltalán angol nyelvterületen) a @ sokáig elsősorban az ár jelzésére volt használatos, például: *Today's Special – 5 lb. potatoes @ \$1* ('Mai különlegességünk – öt font burgonya egy dollár'). A @ jel az angolban valószínűleg francia eredetű, s az à prepozíciónak az angol *at* prepozícióhoz hasonló, árjelölő használatát